

دانشکده صداوسیماى جمهورى اسلامى ایران

دانشکده صدا و سیما - قم

گروه فرهنگ و ارتباطات

پایان نامه‌ی کارشناسی ارشد
رشته علوم ارتباطات اجتماعى

نحوه مواجهه مخاطب با پیام رسانه از منظر قرآن کریم

استاد راهنما: دکتر علی رضا پویا

استاد مشاور: حجت الاسلام والمسلمین دکتر حسن یوسفزاده

دانشجو: سید مهدى ممتحن

چکیده

مخاطب از پیام رسانه بهره می‌برد و از راه‌های کسب اطلاعات و آگاهی‌ها، نسبت به اشیاء، پدیده‌ها و مفاهیم، رسانه‌ها می‌باشند و رسانه‌های جمعی در اجتماعی کردن افراد نقش به‌سزایی دارند. پس بدست آوردن نظر قرآن پیرامون نحوه مواجهه مخاطب با پیام رسانه از سؤالات و اهداف ماست. از نظر قرآن می‌توان با تفکر و تعقل خدادادی و رعایت اصل میانه‌روی و دین‌گرایی صحیح، از مواجهه صحیح و مطلوب برخوردار شد. و مخاطب دوگونه مواجهه با پیام رسانه دارد، یا مواجهه مؤمنانه و یا غیرمؤمنانه.

از نظر قرآن مخاطبین از لحاظ تفکر و شخصیت یکسان نبوده و در موضع‌گیری‌های خود نسبت به رسانه و پیام آن رفتاری متفاوت دارند. مواجهه مخاطب با پیام‌های الهی، مؤمنانه، منافقانه و مشرکانه‌ی رسانه به صورت پذیرش مطلق، پذیرش با بصیرت دینی، با احتیاط و مراقبت و عدم پذیرش انجام می‌گیرد.

مخاطب در سایه مواجهه مؤمنانه می‌تواند اصل توحید را تقویت و اعتدال در زندگی را بنا کرده و رسیدن به کمال مطلوب انسانی را با زدودن جهل و غفلت و تقویت قوای فکری و اندیشه‌ای بدست آورد. و اگر چنانچه مواجهه غیرمؤمنانه داشته باشد آثار نامطلوبی را همچون خودفراموشی و تخریب بنیان خانواده و تهدید باورهای دینی و از بین رفتن وحدت دینی و دچار نمودن به هرج و مرج دینی و پراکندگی اعتقادی، فکری و رفتاری را بدنبال خواهد داشت.

محیطی در شادابی روح انسان مؤثر است که موافق طبع بشر باشد و بتواند میان روح و طبیعت و جهان درونی و بیرونی نوعی هماهنگی ایجاد کند. رسانه دینی وسیله‌ایست که مخاطب را در مراعات راه خدا کمک می‌کند و با احکام خدا آشنا و به بندگی او ترغیب می‌نماید. پس مخاطب رسانه می‌تواند با عنایت و مواجهه‌ای که به رسانه دینی دارد خود را بهره‌مند از یک مواجهه مؤمنانه و صحیح بنماید. از دید قرآن رسانه غیر دینی غرور است و رسانه دینی رسول الهی است. پس رشد و رستگاری را می‌توان با انتخاب وسیله‌ای همچون رسانه دینی محقق نمود.

مخاطب باید با نظام اطلاعاتی، اسلامی صحیحی که از طریق خانواده، مدرسه و رسانه کسب می‌کند، کنترل جریان ناسالم ارتباطات و اطلاعات از طریق رسانه را بدست بگیرد.

کلید واژه: قرآن کریم، مخاطب، رسانه، پیام، مواجهه.